

ΕΚΛΕΚΤΕΣ ΣΕΛΙΔΕΣ

Η ΣΑΤΥΡΑ ΕΝΑΝΤΙΟΝ ΤΩΝ ΓΙΑΤΡΩΝ

Οί άρχαιοι σατυρικοί και οί γιατροί. Δύο ανέκδοτα του Σωκράτους. Οί κομπογιαννήτες του μεσαίωνα. Τί έλεγε ο Έρρίκος Χάινε για τους γιατρούς. Η σάτυρες έναντίον των γιατρών των νεοελλήνων ποιητών, κτλ.

Ο διακεκριμένος Ιατρός και λογοτέχνης κ. Νίκος Τουτουτζάκης εξέδωσε πρό ήμερών σε βιβλίο μια έξαιρετικά ένδιαφέρουσα μελέτη του για την τρομερή σάτυρα εις θάρος των Ιατρών, διά μέσου των αιώ-

νων.

Πραγματικά, η σάτυρα αυτή υπήρξε καυστική, άδυσώπητη, αλλά και πολύ έξυπνη. Όλοι σχεδόν οί ποιηται, από της αρχαιότητας μέχρι των νεωτέρων χρόνων, θεώρησαν καθήκον τους να σατυρίσουν ποικιλοτρόπως τους διαδόχους του Άσκληπιού και του Γαληνού.

Κατά τον Μεσαίωνα προπάντων η σάτυρα αυτή έφτασε στο μεγαλύτερο σημείο της καυστικότητός της. Ήταν δικαιολογημένο όμως αυτό, γιατί, κατά την εποχή εκείνη, ο τσαρλατανισμός στην Ιατρική έπιστήμη έδινε κι' έπαιρνε. Κι' έχει δίκιο ο μέγας Γκαίτε που σε κάποιο χωρίο του «Φάουστ», θάζοντας ένα γιατρό να μιλά, λέει:

Και με τα διαβολικά
γιατροσόφια φέραμε
περισσότερες καταστροφές
κι' απ' την πανούκλα!

Πολύ χαριτωμένη υπήρξε η σάτυρα των αρχαίων Έλλήνων έναντίον των Ιατρών. Κι' αυτός ακόμα ο Σωκράτης δεν την παραμέλησε. Έτσι μια μέρα, όπως γράφει ο Πλάτων, ο μέγας φιλόσοφος άρχισε να συχαίρη κάποιον άδέξιο ζωγράφο, ο οποίος είχε εγκαταλείψει τη ζωγραφική κ' είχε έπιδοθή στη μελέτη της Ιατρικής έπιστήμης.

— Ως τώρα, είπε κατόπιν ο Σωκράτης στους μαθητάς του, ο ζωγράφος, αυτός εξέθετε τα σφάλματά του (δηλαδή τους πίνακάς του) στο πλήθος. Τώρα όμως, κάνοντας το γιατρό, θα τά κρύβη μέσα στη γη!...

Με την τελευταία φράσι ένοούσε τους άρρώστους που ο γιατρός θάστελνε στον άλλο κόσμο.

Νά κι' ένα άλλο σχετικό ανέκδοτο του Σωκράτους, επίσης χαριτωμένο:

Μια μέρα ένας άνθρωπος που κρατούσε άκόντιο στα χέρια του, κυνηγούσε κάποιον άλλο σ' ένα δρόμο των Άθηνών.

— Πιάστε τον! Πιάστε τον! φώναζε ο διώκτης σε κάποια στιγμή που ο καταδιωκόμενος πέρασε πλάι από τον Σωκράτη.

Μά ο Σωκράτης ούτε σάλεψε από τη θέσι του

— Είσαι κουφός; τον ρώτησε ο άνθρωπος με το άκόντιο, όταν έφτασε κοντά του.

— Όχι, απάντησε ο Σωκράτης.

— Τότε γιατί δεν έπιασες το φονηά;

— Τον φονηά! Τί σημαίνει αυτή η λέξις;...

— Δεν καταλαβαίνεις; Φονηάς είναι ο άνθρωπος που σκωτώνει.

— Ο χασάπης δηλαδή!

— Όχι... Φονηάς είν' ο άνθρωπος που σκοτώνει έναν άλλο μεσα στο σπίτι του.

— Ο δήμιος;

— Όχι, ήλιθιε! Φονηάς είναι ο άνθρωπος που σκοτώνει έναν άλλο μεσα στο σπίτι του.

— Α! κατάλαβα! Έκανε ο Σωκράτης. Θέλεις να πής ο γιατρός!

Ίδου κι' ένα άλλο σχετικό ανέκδοτο από την αρχαιότητα:

Μια μέρα κάποιος γιατρός συνάντησε στην αγορά τον Παισιάννακτα.

— Παισιάννα, του ειπε, βλέπω ότι γέρασες πολύ.

— Γέρασα, του απάντησε ο Παισιάννας, γιατί ποτέ μου δεν σε είχα γιατρό.

Άλλά εκτός των παραπάνω ανέκδωτων, σώζονται και πολλά χαριτωμένα έπιγράμματα σατυρικών εις θάρος των Ιατρών. Ίδου μερικά απ' αυτά, μεταφρασμένα πρόχειρα:

«Ο γιατρός Σωκλής ύποσχέθηκε στον καμπούρη Διόδωρο να διορθώσει τη ράχι του. Και χωρίς, να χάνη καιρό την έπιασε με τρεις όγκοίλους. Κι' από το πολύ το θάρος πέθανε ο φτωχός Διόδωρος. Κι' έτσι έγινε πιο Ισιος κι' από τη θέρρα!»

«Ο γιατρός ο Φείδων ούτε μ' άγγιξε καν. Άλλά θυμήθηκα τ'ονομά τι, απάνω στον πυρετό μου και πέθανα.»

«Ο γιατρός Άλεξις σε πέντε άρρώστους έκανε συγχρόνως διακλυσμο, σε πέντε έδωσε καθάρσιο και σ' άλλους πέντε έκανε έντριβές. Κι' ελοι αυτοί οί δυστυχισμένοι μια νύχτα μόνο ζήσανε κι' ο νεκροθάφτης, ο τάσος, ο Άλης κι' ο θρήνος ήταν κοινός για όλους!»

Τά παραπάνω έπιγράμματα είναι του Καλλικτήρος. Ίδου τώρα και δύο του Νικάρχου, εξ ίσου χαριτωμένα:

«Ο γιατρός Μάρκος άγγιξε χθές το άγαλμα του Διός. Κι' αυτός, αν και μαρμαρένιος, αν και θεός, κηδεύεται σήμερα!»

«Αν έχης κανέναν ένθρο, Διονύσιε, μην έπικαλεσθής επάνω του ούτε την όργη, ούτε την κατάρα των θεών. Άλλά έπικαλέσου το γιατρό Σίμωνα. Και τότε θα δής πόση δύναμη έχει ο Σίμων και πόση οί θεοί!»

Νά κι' ένα άλλο λογοπαίκτηκό έπίγραμμα άγνώστου ποιητού στον κτηνίατρο Σώσανδρο:

«Γιατρέ των ανθρώπων, Ίπποκράτη, και γιατρέ των άλόγων, Σώσανδρε, αλλάξτε η την τέχνη σας η τ'ονομά σας. Κι' άς μην έχη παιά ο καθένας σας ως όνομα το όνομα της τέχνης του άλλου.»

Ίδου και άλλο έπίγραμμα άγνώστου έπίσης σατυρικού:

«Ο γιατρός Κρατέας κι' ο νεκροθάφτης Δάμων έκαναν συνεταιρισμό. Κι' ο Δάμων έστελνε στο φίλο του Κρατέα όσα σάβανα εκλεβε από τους τάφους για να τά χρησιμοποιή ως έπίδέσμους. Κι' ο Κρατέας, ευγνωμονώντας τον, του έστελνε για θάψιμο όσους άρρώστους έθεράπευε.»

Και οί Λατίνοι ποιηται δεν ύστέρησαν στην σάτυρα έναντίον των γιατρών. Ίδου δύο έπιγράμματα του Μαρτιάλη για το γιατρό Δίαυλο:

«Ός τώρα ο Δίαυλος ήταν γιατρός, μά από σήμερα άλλαξε κι' έγινε νεκροπομπός... Μά δεν έκανε τίποτε το σπουδαίο, γιατί κι' ως νεκροπομπός κάνει την ίδια δουλειά που έκανε κι' ως γιατρός.»

«Πρώτα ο Δίαυλος ήταν χειρουργός. Τώρα έγινε νεκροπομπός. Πολλώ σωστό: ο άνθρωπος προσπαθεί να κάνει το γιατρό μ' όποιο τρόπο μπορεί.»

Κ' οί διάσημοι άνδρες των μεταγενεστέρων χρόνων δεν είχαν σε μεγάλη εκτίμησι τους γιατρούς. Έτσι ο Λούθηρος συνήθιζε να μη πληρώνη ποτέ τους γιατρούς του και τούτ' άποκαλούσε «μπαλωματήδες» του Θεού.

Ο διάσημος Γάλλος γιατρός Φραππάρ έγραψε το παρακάτω χαριτωμένο έπίγραμμα για την έπιστήμη του:

«Ιατρική, δυστυχισμένη έπιστήμη,
Γιατροί, δυστυχισμένοι σοφοί!
Άρρωστοι, δυστυχισμένα θύματα!»

Ο μέγας ποιητής Έρρίκος Χάινε, ο οποίος ως γνωστόν υπέφερε από μια αρρώστεια του νοτιαίου μυελού, διάβαζε όλα τα ιατρικά συγγράμματα τα σχετικά με την ασθένειά του. Κατά τις τελευταίες του λοιπόν στιγμές, ένας φίλος του τον ρώτησε:

— Και τί απέκομισες από τις μελέτες σου αυτές;

— Τί απέκομισα; απάντησε ο Χάινε. Απέκομισα αρκετές γνώσεις, ώστε να μπορώ να μιλήσω στον ουρανό, όπου θα πάω σε λίγο για την αμάθεια των γιατρών σχετικώς με την αρρώστεια μου.

Ο Γκάρικ, ο μέγας Άγγλος ήθοποιός, είπε για κάποιο δόκτορα Χιλ, ο οποίος έγραψε μια κωμωδία που σφυρίχτηκε άγριως:

— Ο Χιλ είχε γιατρός όταν γράφη κωμωδίες που είναι πραγματικά φάρμακα και κωμωδιογράφος, όταν επισκέπτεται τους ασθενείς του, γιατί ή επισκέψεις του είναι κωμωδία. Μά και πολλοί διάσημοι γιατροί δεν έδιστασαν να σατυρίσουν τους συναδέλφους των.

Έτσι ο Γάλλος γιατρός Ρουβιέρ γράφει κάπου:

«Συμβουλευθήτε είκοσι γιατρούς και θα έχετε είκοσι διαφορετικές διαγνώσεις».

Επίσης ο γιατρός ντε Μπρέν γράφει:

«Όταν ή Θεία Πρόνοια θέλη να μās τιμωρήσει, μās ρίχνει στα χέρια των γιατρών, οι οποίοι μās έ κ τ ε λ ο υ ν μετά σοφίας, εύσυνειδήτως και τα χέως».

Και οι νεοέλληνες όμως σατυρικοί δεν υπέστησαν εις σάτυραν έναντι των γιατρών.

Ο Κοντούζης, ιερέυς, ζωγράφος και ποιητής, ο Γουζέλης, ο Λασκαράτος, ο Τσακσιάνος, ο Σουρής, ο Σκόκος, τους έσατύρισαν ποικιλοτρόπως.

Ο Σουρής σατυρίζοντας τη μανία που έχουν οι γιατροί με την εξέταση των ούρων, γράφει:

Περπατώ και ξεροθήχω
και δεν είμαι στα καλά μου
και σε κάποιο τοίχο τρέχω
και τον γοργοκαταδρέχω.
Νά σου κάποιος επιστήμων,

Ίπποκράτης πανδαήμων:

— "Ε, τί κάνεις εκεί πέρα,
του φωνάζει, κακομοίρη.

Μη στους τοίχους!... Πίσω!... Πίσω!...
Στείλε τα να στ' αναλύσω!

Ίδου τέλος και μερικά επιγράμματα του Σκόκκου προς γιατρούς:

ΕΙΣ ΠΟΙΗΤΗΝ ΟΦΘΑΛΜΟΛΟΓΟΝ:

Μάτια και μάτια εξόμνησες ως ποιητής άθρως,
Μά στράβωσες και γαλανά και μαύρα ως γιατρός!

ΕΙΣ ΠΤΩΧΗΝ ΚΗΔΕΙΑΝ ΙΑΤΡΟΥ:

Σάν πέθανε, δεν θρέθηκαν να τον ξεβγάλουν φίλοι.
"Ολους ο άθεόφοβος τους είχε ξαποστείλει!

ΕΙΣ ΙΑΤΡΟΝ ΚΟΜΠΟΥΓΙΑΝΝΙΤΗΝ:

Ξετίναζε τους άρρωστους με τους συναπισμούς του.
Φετίναζε και τους γερούς με τους λογαριασμούς του

Και για να τελειώνουμε, αναφέρουμε κι ένα λαϊκό Σμυρναϊκό δίστιχο, παρμένο κι αυτό από το βιβλίο του κ. Τουτουντζάκη:

Ήταν γιατρός περίφημος κ' ήρθα απ' τη Βενετία,
ο δίπλωμά μου κρέμεται στού Μάμουγλου τη χρεία

Του «Μάμουγλου ή χρεία» ήταν το ρυπαρώτερο W. C. της πρωτεύουσής της Ίωνίας.

ΤΑ ΕΚΤΑΚΤΑ ΤΟΥ «ΜΠΟΥΚΕΤΟΥ»

ΤΟΥ Κ. ΝΙΚ. ΤΣΕΛΕΜΕΝΤΕ

ΤΑ ΤΟΠΙΚΑ ΜΑΣ ΦΑΓΗΤΑ

ΛΑΓΟΣ ΣΤΙΦΑΔΟ

(Κεφαλληνίας)

Καθαρίζεται ο λαγός, κομματιάζεται σε μεγάλα κομμάτια και τον θάζουν μερικές ώρες στο ξύδι ή και από την μια ή-μέρα έξω την άλλη. Εάν το ξύδι είναι πολύ δυνατό, το ανακατεύουμε με λίγο νερό.

Κατόπιν στραγγίζονται τα κομμάτια και αφού στεγνώσουν λίγο άπάνω σε στρατσόχαρτο ή πετσέτα, τα περνούμε λίγο στο λάδι και τα ψήνουμε σε σχάρα με δυνατή φωτιά, ώστε να πάρουν λίγο χρώμα απ' έξω μόνον. Τα βγάζουμε κατόπιν σ' ένα πιάτο και κάμνουμε ως εξής:

Κόβουμε αρκετά σκόρδα — για κάθε λαγό θάζουν έξω 15 δόντια σκόρδου — όπως κόβεται το κρεμμύδι ψιλό και τα θάζουμε σε φαρδιά κατσαρόλα με αρκετό λάδι να ξανθίσουν λίγο. Έν τώ μεταξύ έχουμε στίψει σε φλυτζάνι 2 — 3 λεμονιών ζουμί και μόλις μισοξανθίσουν τα σκόρδα, ρίχνουμε άμέσως τα κομμάτια του λαγού και συνάμα το λεμονόζουμο και σκεπάζουμε καλά την κατσαρόλα, ώστε να γίνει άχνός και ν' άχνισθή καλά ο λαγός. Σε λίγα λεπτά της ώρας δε ρίχνουμε και ως μισό φλυτζανάκι νερό, άνάλογο άλατοπίπερο και άφήνεται έτσι σκεπασμένο το φαγητό να σιγοβράση σε άδύνατη φωτιά, ώστε να άποψηθή ο λαγός. Σερβίρεται δε έτσι μόνο με το λάδι του στεγνός από άλλη σάλτσα.

ΚΟΤΤΟΠΟΥΛΑ ΚΡΑΣΑΤΑ

Διαλέγουμε τα κοττόπουλα μικρά και παχειά, τα κόβουμε εις τέσσερα το καθένα — δύο τα στήθη και δύο τα μπούτια — τα άλευρώνουμε και τα τηγανίζουμε με λάδι έκλεκτό ή θούτυρο. Τα θάζουμε σε κατσαρόλα και ρίχνουμε στο τηγάνι αρκετές ντομάτες φιλοκομμένες — αν θέλουμε τις ξεφλουδίζουμε πρώτα — και αφού τηγανισθούν άρκετά ώστε να λυώσουν, τις ρίχνουμε στα πουλιά καθώς και άρκετο άσπρο κρασί άρετσίνωτο, άνάλογο άλατοπίπερο και 2 — 3 φύλλα δάφνης.

Σκεπάζεται η κατσαρόλα καλά και άφήνεται να σιγοβράση έως ότου άποψηθή το φαγητό και άπομείνη με λίγη σάλτσα.

Το φαγητό αυτό γίνεται καλύτερο αν ψηθή σε φούρνο σε πήλινο τσουκάλι με σκέπασμα, το οποίο μάλιστα φράζουν γυρω-γύρω με λίγη ζύμη σφιχτή.

ΝΙΚ. ΤΣΕΛΕΜΕΝΤΕΣ

ΜΕ ΔΥΟ ΛΟΓΑΚΙΑ

ΕΝΕΚΔΟΤΑ ΤΟΥ ΚΛΕΜΑΝΣΩ

Ο Κλεμανσώ, ο περίφημος «Τίγρις», δεν μπορούσε να υποφέρει στην τέχνη, τις μοντέρνες σχολές.

Μιλώντας κάποτε για την σύγχρονη γλυπτική, έδογματίσε:

— Τέτοιου είδους άνδριάντας θα έπρεπε ν' άνεγείρουν μόνο στους... παληανθρώπους, προς παραδειγματισμό των τιμί-ων ανθρώπων!

Ίδου και ένα «παιδικό πνεύμα» έκ του ρουσικού, όπως το αναφέρει ή «Κρι ντε Παρί»:

Συζητούν έμπρός στον Τοτό για τις μεγάλες άρετές του «Τίγρεως». Ο Τοτός άρ-ούει προσεκτικά κ' ύστερα ρωτά:

— Δεν μου λές, μπαμπά, είν' άλήθεια ότι Κλεμανσώ έσωσε τη Γαλλία;

— Μά βέβαια, παιδί μου.

— Σάν την Ζάν ντ' Άρκ, λοιπόν;

— ; ;

— Μά τότε γιατί δεν τον... καίνε κι αυτόν;!

